

Черкашина К.А.

Мелітопольський державний
педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВЧИТЕЛЯ ІНКЛЮЗИВНОГО КЛАСУ НА ОСНОВІ ЄВРОПЕЙСЬКИХ ПІДХОДІВ

Сучасна система освіти стоїть перед викликом забезпечення якісної та доступної інклюзивної освіти для всіх учнів, незалежно від їхніх особливостей розвитку. У цьому контексті формування професійної компетентності вчителя інклюзивного класу набуває особливої ваги. Європейські підходи до підготовки педагогів інклюзивного навчання відзначаються системністю, комплексністю та орієнтацією на цінності толерантності, індивідуалізації й партнерства.

Професійна компетентність вчителя інклюзивного класу включає не лише глибокі теоретичні знання, а й практичні вміння адаптувати навчальні програми до індивідуальних потреб учнів, використовуючи сучасні методики і технології. Це передбачає розуміння різних видів порушень розвитку, психолого-педагогічних особливостей учнів, а також уміння працювати в мультидисциплінарних командах, що включають психологів, логопедів, соціальних працівників і батьків [1, с. 112; 4, с. 85].

Важливою складовою є розвиток у вчителя емоційної та соціальної компетентності, що сприяє формуванню емпатії, толерантності та відповідальності за результат навчання кожного учня. Вчитель повинен бути готовим до постійної рефлексії власної педагогічної діяльності, що дозволяє своєчасно виявляти проблеми та впроваджувати інновації у навчальний процес [3, с. 66; 4, с. 120].

Європейський досвід свідчить, що ефективна підготовка вчителів інклюзивного навчання потребує інтеграції теоретичних знань із практичним досвідом, який набувається під час стажувань у реальних інклюзивних класах. Особливу увагу приділяють системі безперервного професійного розвитку, що включає оновлення знань з питань використання цифрових технологій,

адаптивних освітніх програм і методик диференційованого навчання [3, с. 67].

Ключовим є розвиток міждисциплінарної співпраці, що дозволяє забезпечити комплексний підхід до навчання дітей з особливими освітніми потребами. Спільна робота педагогів, фахівців та батьків створює сприятливе середовище для навчання, розвитку та соціалізації учнів, що відповідає вимогам сучасної інклюзивної освіти [2, с. 45].

Інноваційні технології, зокрема цифрові освітні платформи та адаптивні навчальні ресурси, відіграють важливу роль у підвищенні якості інклюзивного навчання. Вони дають змогу вчителю ефективно індивідуалізувати навчальний процес, враховувати особливості кожного учня та стимулювати його пізнавальний розвиток [1, с. 145; 4, с. 210].

Впровадження європейських підходів в українську систему освіти потребує системної підтримки на рівні державної політики, що включає оновлення освітніх стандартів, забезпечення ресурсами та підвищення кваліфікації педагогічних кадрів. Такий підхід сприятиме формуванню інклюзивного середовища, яке максимально розкриває потенціал кожної дитини та сприяє її гармонійному розвитку.

Таким чином, формування професійної компетентності вчителя інклюзивного класу на основі європейських підходів є багатогранним процесом, що охоплює теоретичну підготовку, практичні навички, розвиток емоційної готовності та партнерство в освітньому середовищі. Успішна реалізація цих принципів забезпечить створення якісної інклюзивної освіти, яка відповідає викликам сучасності та потребам суспільства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Войтенко В. М. Інклюзивна освіта: європейський досвід і українські перспективи. К.: Освіта, 2020. 256 с.
2. Захарова Л. О. Професійна компетентність вчителя інклюзивного класу. Педагогіка інклюзивної освіти. 2021. № 3. С. 45–52.

3. Гарабазій І., Черкашина К. Розвиток професійної компетентності педагога: виклики сьогодення. Розвиток освіти в європейському просторі: національні виклики та транснаціональні перспективи: матеріали І міжнародної науково-практичної конференції, 2–3 листопада 2023 року. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2023. С. 66–67.

4. Черненко Н. П. Методи навчання дітей з особливими потребами в інклюзивній освіті. Харків: Ранок, 2019. 312 с.

Чумак Т. В.

Мелітопольський державний
педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького

ЄВРОПЕЙСЬКІ ЦІННОСТІ ЯК КОНЦЕПТУАЛЬНА ОСНОВА РЕАЛІЗАЦІЇ ЦИФРОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЛОГОПЕДА ЗАСОБАМИ МЕДІАТЕХНОЛОГІЙ

В умовах сформованої тенденції до інтеграції у європейську освітню та професійну систему особливого значення набуває формування у спеціалістів, які взаємодіють з дітьми з мовленнєвими порушеннями, цифрової компетентності. Водночас закріплення гуманістичних, демократичних і інклюзивних цінностей лежить в основі європейської освітньої парадигми.

Європейські професійні стандарти передбачають не лише знання сучасних методик діагностики та корекції мовленнєвих порушень, а й вміння ефективно впроваджувати цифрові технології й медіаресурси. У рамках інклюзивної освіти це відкриває ширші можливості для залучення дітей з особливими освітніми потребами до навчального процесу й підвищує ефективність взаємодії між фахівцями, сім'ями та навчальними закладами.

Європейські цінності – це сукупність гуманістичних принципів, серед яких пріоритетна людська гідність, захищаються права людини, підтримуються рівність і недискримінація, просуваються інклюзивність, академічна доброчесність, а також вільний доступ до освіти та простір для інновацій. У контексті навчального процесу це означає, що кожна дитина має незмінне право